

Lausunto Viitajärven ulkoilureittisuunnitelmasta

Lupa- ja valvontajaosto 28.06.2023 § 53

482/02.08.00/2022

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Teppo Niiranen

Raahen kaupungin rakennetun ympäristön lautakunta pyytää Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa Viitajärven ulkoilureittisuunnitelmasta. Lausuntoa pyydetään 24.7.2023 klo 15.00 mennessä.

Reittisuunnitelma on asetettu nähtäville Raahen kaupungin verkkosivuille. Reittisuunnitelma koskee yhteensä noin 9,3 km reittiä, jossa on kaksi lenkkiä, toinen noin 7 km ja toinen noin 3,5 km pitkä. Reitit ovat kierrettävissä yhtenä reittinä.

Viitajärven luontopolku sijaitsee Raahen hiihtomajan maastossa noin 7 kilometrin päässä Raahen keskustasta. Viitajärven luontopolku on suosittu ulkoliikuntakohde Raahessa ja sen reittitarjonta painottuu retkeilyyn ja maastopyöräilyyn. Nykyinen reitti on rakennettu osittain kaupungin omistamille maa-alueille sekä osittain yksityisten kiinteistöille. Reitin sijoittuminen yksityisten kiinteistöille perustuu kaupungin ja maanomistajan välisiin sopimuksiin.

Raahen kaupunki haluaa kehittää reittiä ja ratkaisuksi tähän on päätetty tehdä reitistä ulkoilureittisuunnitelma ja hakea sille ulkoilureittitoimitus, joka mahdollistaisi pysyvän ratkaisun reitin pidolle ja sen kunnostamiseksi. Polttomoottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttö ei reitillä ole sallittua, sähkömoottorilla varustettujen polkupyörien käyttö sen sijaan on.

Ulkoilureittisuunnitelman laatimisen lähtökohtana on ollut hyödyntää mahdollisimman täysimääräisesti olemassa olevat polut ja tieurat sekä kaupungin maanomistus alueella. Lisäksi on pyritty kohtelemaan maanomistajia tasapuolisesti, rasittamatta kohtuuttomasti yksittäisiä maanomistajia.

Suunnitelmassa esitetään reitit 7 km (Ahtimuksen kierros), 9,3 km (Viitajärven kierros) ja 3,5 km (Alalenkki) mittaisina ulkoilureitteinä. Suunnitelmaan on sisällytetty myös tarpeelliset liitännäisalueet, kuten taukopaikat (Pikku Viitajärvi ja Aukiosuo). Reittien osalta painopistettä on siirretty pohjoisosassa kohti Tikkamäkeä ja Ollinsaarta.

Suunnitelman on toteuttanut WSP Finland Oy:n edustaja yhteistyössä Raahen kaupungin työntekijöiden kanssa. Suunnitelman yhteydessä on laadittu luontoselvitys Kosteikkomaailman toimesta. Siinä on selvitetty ulkoilureittilinjauksen luontoarvoja, joita ovat suojelualueet, uhanalaisten lajien esiintymät, kasvisto ja kasvillisuus sekä eläimistö.

Viitajärven ulkoilureitti sijoittuu lähes kokonaan metsätalousalueelle, jota on hoidettu normaalin metsänhoidon menetelmillä jo pitkään ja jossa reitti kulkee pääosin nykyisiä polkuja ja uria pitkin. Reittiluonnoksen eteläosassa sijaitsee Viitajärven luonnonsuojelualue, jossa on arvokkaita luontotyyppejä sekä kasvistoa ja kasvillisuutta reitin läheisyydessä. Alueella on myös käytöstä poistuneita peltoja, jotka ovat nykyisin pensoittuneita ja puustoisia.

Luontoselvitys:

Suunniteltu ulkoilureitti on linjattu Viitajärven luonnonsuojelualueen länsipuolelta eikä se mene suojelualueelle. Ulkoilureitti ei siten heikennä suojelualueen nykytilannetta. Alueen luontoselvitys on tehty järven eteläpuolisen reittilinjauksen perusteella. Reittilinjausta on selvityksen jälkeen muutettu siten, että reitti kulkisi Viitajärven länsi- ja pohjoispuolelta. Tehty selvitys on kuitenkin käyttökelpoinen myös Viitajärven länsi- ja pohjoispuolitse kulkevan reitin tapauksessa.

Viitajärven lähellä on useita korpikasvillisuustyyppejä, joiden luonnontilan säilymiseen on tärkeä kiinnittää huomiota. Ulkoilureitin linjauksessa ja rakentamisessa on tärkeintä säilyttää korprien vesitalous luonnontilaisen kaltaisena. Siten pintavesien pitäisi päästä virtaamaan mahdollisimman esteettä Viitajärven pohjoispuolella olevassa kolmessa korpjuotissa (joista yksi on ruoho- ja heinäkorpi) eli valuma-alueiden virtaussuuntia ei saa katkaista. Näillä korpialueilla ulkoilureitti olisi paras perustaa pitkospuurakenteella, jolloin pintavesien virtausreitit säilyvät. Jos korpjuoteissa reitin osa perustetaan esim. kalliomurskeella ja kivituhkalla sekä rumpuputkien avulla, on vaarana, että valumasuunnat keskittyvät liikaa eikä luontaisen tasaista virtaamaa pääse tapahtumaan. Lisäksi vaarana on, että rumpuputkista huolimatta tällaista vettä läpäisemätöntä pengertä vasten patoutuu pienialaisesti vettä, jolloin se muuttaa lähiympäristössä olevan korven ominaispiirteitä. Korprien kulutuskestävyys on heikko, minkä takia maanpinnan suojaaminen esimerkiksi pitkospuilla on välttämätöntä.

Suunnitellun ulkoilureitin linjauksen varrelta tavattiin useita eläinlajeja, joilla on jokin suojelullinen asema. Näistä joutsenen pesintä alueella on herkin häiriölle, sillä sen pesä sijaitsee suunnitellun reitin läheisyydessä. Siellä varttunut metsä luo kuitenkin näkemäesteen pesälle ja ranta-alue on vaikeakulkuinen, minkä vuoksi joutsenen pesintä ei todennäköisesti

häiriinny reitillä liikkuvista pyöräilijöistä. Muut huomionarvoiset lajit voivat säilyä alueella ja lisääntyä nykytilanteen mukaisesti, koska reitin perustamisessa niiden lisääntymis- ja levähdysalueisiin ei kohdistu sellaisia muutoksia, jotka voisivat vaikuttaa haitallisesti. Pyöräilijöiden aiheuttama häiriö on tyypillisesti vähäistä ja lyhytkestoista, koska kulku reitillä tapahtuu verraten nopeasti ja merkittävien lajiesiintymien lähelle ei ole suunniteltu esimerkiksi nuotiopaikkoja. Pikemminkin reiteistä voi olla hyötyä luontotietoisuuden lisäämiselle, jos reitin varrelle laitetaan infotauluja, joissa kerrotaan alueen luonnosta ja eläimistöstä. Alueella on nykyisinkin infotauluja, joita olisi hyvä uudistaa ja lisätä sitä kautta tietoa alueen luonnosta.

Luontoselvityksessä kartoitettiin:

- luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyytit
- metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit, uhanalaiset lajit, vastuulajit ja muut huomionarvoiset lajit
- viitasammakko, linnusto

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppiejä. Viitajärven suojelualueella on useita luontodirektiivin luontotyyppiejä, mutta reitti ei kulje suojelualueen kautta. Metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ei ole alueella.

Reittilinjauksesta alle 15 metrin etäisyydellä ei ole laji.fi:ssä tallennettuja havaintoja. Arvokkaimmat lajihavainnot on tehty Viitajärven luonnonsuojelualueella, mutta reitti ei kulje sen kautta. Viitajärven länsirannalla tai pohjoispäässä ei vuonna 2022 tehty viitasammakkokartoitusta, koska reittilinjaus oli silloin itäpuolella. Kaivetut kokoomaojat ja vanhojen puustoisten peltojen kuivatusojat eivät sovellu lajin lisääntymispaikoiksi, sillä soidinaikaan niissä joko virtaa vesi liian nopeasti tai ne ovat rakennepiirteiltään lajille soveltumattomia tai ikivanhat sarkaojat ovat liian kapeita, vähävetisiä ja liian nopeasti kuivuvia tulvan jälkeen kudun onnistumisen kannalta. Lähimmillään luontopolku sijoittuu Viitajärven länsirannalla ja pohjoispäädyssä luonnonsuojelualueen reuna-alueelle.

Suunnitellun ulkoilureitin varrella havainnoitiin kaikki lintulajit ja -yksilöt enintään noin 50 metrin päässä reitiltä. Selvityksessä on huomioitu myös Viitajärvellä havaitut vesilinnut.

Liitteet

Lausuntopyyntö 1.6.2023

Rakennetun ympäristön lautakunta 3.5.2023 § 74

Suunnitelmaselostus

Luontoselvitys

Kiinteistöt ja maaomistus
Kiinteistöt, jolle reitti sijoittuu
Yleiskartta

Esittelijä

Johtava ympäristötarkastaja Tuikkanen Niini

Päätösesitys

Raahen kaupungin ympäristöviranomaisen toteaa lausuntonaan, että päätös tehdä Viitajärven reitistä ulkoilureittisuunnitelma ja hakea sille ulkoilureittitoimitus, on kestävän kehityksen kannalta hyvä ratkaisu.

Hankkeen selvitys- ja suunnittelutyön katsotaan olevan riittävän laaja ja ne ovat tehty laaja-alaisesti eri näkökulmat huomioiden.

Hanketta toteutettaessa tulee huomioida selvityksessä esitetyt havainnot varsinkin pintavesien virtausten esteettömän kulun varmistamiseksi korpimaisessa osassa reitistöä. Selvityksen mukaan kyseisellä alueella tulisi käyttää pitkospuita varmistaakseen pintavesien esteetön virtaaminen ja valuma-alueiden ja virtaussuuntien pysyvyys nykytilassa.

Reittilinjan muutoksen myötä reitti kulkee Viitajärven länsi- ja pohjoispuolelta. Selvitystyö on tehty olettamuksella, että reitti kulkisi Viitajärven eteläpuolelta. Reittilinja ei kuitenkaan kulje alueella olevalla luonnonsuojelualueella vaikkakin sen välittömässä läheisyydessä.

Hyödyntämällä nykyisiä olemassa olevia polkuja mahdollisimman paljon voidaan vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Päätös

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tarja Ollanketo poistui tämän asian käsittelyn ajaksi esteellisenä.

Jaosto hyväksyi päätösesityksen.